

Рецензія

рецензента доцента БЕЛЯЄВА ЕДУАРДА ВІКТОРОВИЧА, к.мед.н., завідувача кафедри ортопедичної стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова на дисертаційну роботу аспірантки кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова Канішиної Тетяни Миколаївни “Інтраопераційна профілактика післяопераційних ускладнень після видалення однокорневих зубів на верхній щелепі у пацієнтів на тлі цукрового діабету в компенсованому стані (клініко-експериментальне дослідження)” на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія».

1. Ступінь актуальності обраної теми дисертації.

Рівень поширеності стоматологічних захворювань в Україні залишається високим не дивлячись на те, що можливості лікування і профілактики цієї патології з кожним роком покращуються. Також за даними ВООЗ щорічно збільшується кількість хворих на цукровий діабет. Потреба в санації порожнини роту у хворих на цукровий діабет сягає 90%, а часті ускладнення карієсу призводять до того, що значна частина таких пацієнтів потребують операції видалення зуба. В той же час репаративний процес в лунці після видалення зуба має складну регуляцію і тісно пов'язаний із змінами в ендокринній системі. Тому є актуальним пошук шляхів активізації регенерації післяопераційної рани у пацієнтів на тлі цукрового діабету.

Одним з основних патогенетичних факторів сповільненої регенерації тканин при цукровому діабеті вважаються зміни судин мікроциркуляторного русла, що розвиваються в ході хвороби, та повільне і нерегульоване утворення нових капілярів (ангіогенез). Через це важливо мати можливість отримати інформацію про стан мікроциркулярного русла тканин пародонту у пацієнтів з супутнім цукровим діабетом. Фотоплетизмографія (ФПГ) являється простим, неінвазивним, безболісним і надійним методом оцінки мікроциркулярного русла, що є цінним для клінічної стоматології. Таким чином, на сьогодні

важливим і практично необхідним є пошук місцевих неінвазивних факторів впливу на постекстракційну рану у пацієнтів на тлі цукрового діабету для нормалізації процесів регенерації та зменшення ризику появи ускладнень, що і обумовило актуальність обраного напрямку досліджень.

Тому, дисертаційна робота Канішиної Тетяни Миколаївни “Інтраопераційна профілактика післяопераційних ускладнень після видалення однокореневих зубів на верхній щелепі у пацієнтів на тлі цукрового діабету в компенсованому стані (клініко-експериментальне дослідження)” є своєчасною та актуальною, оскільки спрямована на вирішення недостатньо вивченої проблеми - покращення загоювання постекстракційної рани при змінених процесах репаративної регенерації на тлі цукрового діабету.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертантом проведено інформаційно-патентний пошук, в роботі проаналізовано 218 джерел зарубіжної і української літератури переважно за останнє десятиріччя, визначено пріоритет у дослідженні. Відтак у роботі коректно сформульована мета: вдосконалення профілактики післяопераційних ускладнень після видалення однокореневих зубів на верхній щелепі у пацієнтів на тлі цукрового діабету в компенсованому стані шляхом активізації механізмів регенерації постекстракційної рани із застосуванням збагаченого тромбоцитами фібрину в комбінації з фотонним випромінюванням. Для реалізації поставленої мети були визначені правильні завдання і адекватно підібрані сучасні методи дослідження: епідеміологічне дослідження для визначення поширеності стоматологічних захворювань серед пацієнтів, що хворіють цукровим діабетом, клінічні дослідження – для оцінювання суб’єктивних і об’єктивних показників перебігу післяопераційного періоду; експериментальні – для моделювання цукрового діабету та постекстракційної рани, морфологічні та морфометричні – для вивчення процесів регенерації постекстракційної рани; інструментальні - для вивчення мікроциркуляції з допомогою фотоплетизмографії, статистичні – для аналізу ступеня вірогідності та достовірності результатів дослідження. Отже,

науковий рівень дисертації за поставленими завданнями і використаними методиками досліджень є передовим, сучасним і адекватним. Проведений аналіз даних є повним і виконаний на сучасному рівні з використанням адекватно підібраних математичних і статистичних методів. Отримані результати є достовірними і науково обґрунтованими.

За матеріалами дисертаційного дослідження опубліковано 16 наукових праць, 5 статей опубліковано в наукових фахових журналах України, 2 статті опубліковані в закордонних наукових журналах (Польща), серед яких одна відноситься до наукометричної бази Web of Science, інша - до наукометричної бази Scopus. Також результати роботи оприлюднені та обговорені на наукових конференціях України, Білорусі у вигляді публікацій та доповідей.

3. Новизна представлених теоретичних та експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Отримані результати дослідження доповнюють напрацювання інших авторів із обраної тематики.

Вперше експериментально доказана ефективність комбінованого використання PRF технології та фотонного випромінювання для зниження ризику розвитку післяопераційних ускладнень та активізації процесів регенерації в лунці видаленого зуба на тлі цукрового діабету. Доповнені дані щодо морфологічної картини репаративних регенераційних процесів в постекстракційній рані при застосуванні фібринових згортків та фотонного випромінювання. В клінічній частині дослідження доказана ефективність поєднаної дії фібринового згортку та фотонної терапії для профілактики постекстракційних ускладнень у пацієнтів на тлі цукрового діабету. Розширені наукові поняття щодо змін мікроциркулярного русла в тканинах пародонту зумовлених цукровим діабетом. Вперше в клініці застосована комбінована дія збагаченого тромбоцитами фібрину та фотонного випромінювання після видалення зуба у пацієнтів на тлі цукрового діабету в компенсованому стані, що

сприяло профілактиці постекстракційних ускладнень.

В опублікованих наукових роботах за темою дисертації автором було повністю викладені результати дисертаційного дослідження, наукові положення, висновки і практичні рекомендації, які впливають із них.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні методи дослідження, які авторка використала у роботі, базуються на аналізі достатнього масиву джерел літератури, включаючи провідні дослідження з обраної проблематики в рецензованих фахових виданнях. Результати отримані внаслідок вивчення та аналізу достатньої кількості показників, які визначені в ході експериментальної та клінічної частин дослідження. Математично-статистичний аналіз отриманих даних проведений коректно та дозволяє використовувати результати дослідження у подальшому обговоренні.

Результати дослідження вважаю обґрунтованими, оскільки вони підтверджується значним обсягом експериментального матеріалу та достатньою кількістю клінічних обстежень, відповідними методами математичного аналізу та достовірною статистикою. Всі основні положення дисертаційного дослідження опубліковані в достатній кількості наукових праць високого рівня. Базуючись на цьому, авторка сформулювала аргументовані висновки, які вирішують поставлені завдання.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Поставлені наукові завдання повністю розв'язані в дисертаційній роботі на високому науковому рівні. Для кожного задання підібрані оптимальні підходи. В роботі для обробки отриманих даних використані як добре зарекомендовані стандартні методи, так і останні сучасні нароби інших наукових колективів, які дозволили провести всебічний аналіз.

Дисертантка засвоїла використані методики – проводила самостійно хірургічне втручання, виготовлення PRF-згортку, сеанс фототерапії, оцінку післяопераційного стану у пацієнтів. Дисертантка відмінно здійснила огляд літератури та провела порівняння отриманих результатів із вже відомими даними.

Представлене дисертаційне дослідження є документальним оформленням проведеної Канішиною Тетяною Миколаївною роботи, написане на високому науковому рівні і доводить отримання кваліфікації, необхідної для сучасного дослідника. Таким чином, варто відмітити високий рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Дана дисертаційна робота являється частиною науково-дослідницької роботи «Розробка методів хірургічного лікування хворих з патологією щелепно-лицевої ділянки з урахуванням корекції супутніх захворювань», яка виконується на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Номер державної реєстрації 0118U005403.

Отримані результати засвідчують, що застосування поєднаної дії збагаченого тромбоцитами фібрину та фізіотерапевтичного впливу фотонного випромінювання дає можливість провести неінвазивну та ефективну профілактику післяопераційних ускладнень та сприяє покращенню загоюванню постекстракційної рани у пацієнтів з супутнім цукровим діабетом. Доведена безпечність та доступність методики.

Використання ФПГ дає змогу оцінити стан мікроциркулярного русла в тканинах пародонту в післяопераційній ділянці та дає можливість оцінювати ефективність лікування.

Результати роботи впроваджено в лікувальну роботу відділення щелепно-лицевої хірургії Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова, ЛОР-

відділення з ліжками щелепно-лищевої хірургії Вінницької міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги, в практичну роботу міського комунального підприємства «Медичний стоматологічний центр», запроваджено в учбовий процес ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження рекомендується надалі впроваджувати в науковий і навчальний процес медичних та навчальних закладів. На основі літературного огляду, результатів дослідження, їх узагальнення та висновків рекомендую написати україномовну оглядову статтю.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

За результатами перевірки дисертаційної роботи та наукових публікаціях програмою «StrikePlagiarism.com» встановлено, що текст є оригінальним, не виявлено плагіату, само плагіату, фабрикивання, фальсифікування даних чи будь яких інших порушень принципів академічної доброчесності. Оригінальність тексту дисертаційної роботи склала 81,6%. Наявні співпадіння відповідають власним публікаціям, загальноживаними термінам і фразам, всі цитовані фрази містять посилання на відповідні першоджерела. Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспіранта.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Підводячи підсумок, варто відзначити, що дисертаційна робота Канішиної Тетяни Миколаївни “Інтраопераційна профілактика післяопераційних ускладнень після видалення однокореневих зубів на верхній щелепі у пацієнтів на тлі цукрового діабету в компенсованому стані (клініко-експериментальне дослідження)” є завершеною і самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка містить нові науково обґрунтовані результати, що дозволяють розв'язати актуальну задачу сучасної стоматології - покращення загоювання постекстракційної рани при змінених процесах репаративної регенерації на тлі

цукрового діабету.

За своєю актуальністю, методологічним підходом до вирішення поставлених задач, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів є науковою роботою, що виконана на високому науково-методичному рівні. Одержані під час виконання дисертаційної роботи результати мають вагоме значення для сучасної стоматології та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. Вона у повній мірі відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 та вимогам до оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Канішина Тетяна Миколаївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Рецензент

завідувач кафедри ортопедичної стоматології

ВНМУ ім. М. І. Пирогова

к. мед. н., доцент ЗВО

ЕДУАРД БЕЛЯЄВ